

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Terih: 14.10.2022

Sayı: 839

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 14/10/2022 16:39
Sayı: E-120.10-1095128

Çin Halk Cumhuriyeti yönetimi tarafından Doğu Türkistan'da uygulanan politikalar nedeniyle Uygur Türklerinin ve soydaşımız diğer Müslüman halkların yaşadığı sorunların tespiti; "Yeniden Eğitim Kampları" adı verilen toplama kampları uygulamasının araştırılması; soydaşlarımızın maruz kaldığı sistematik zulmün incelenmesi; bazı hükümetler ve çok sayıda akademik ve uluslararası sivil toplum faaliyetinde bulunan çevre tarafından soykırım veya insanlığa karşı suç olarak tarif edilen ağır ve kitlesel insan hakları ihlallerinin araştırılıp aydınlatılması; kamuoyunun sağlıklı bir şekilde bilgilendirilmesi; bu soruna yönelik çözüm yollarının geliştirilmesinde Türkiye'nin sağlayabileceği katkının belirlenmesi ve doğru politikaların oluşturulabilmesi amacıyla Anayasa'nın 98. Maddesi ile TBMM İçtüzüğü'nün 104. ve 105. Maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Saygılarımızla. 13.10.2022

Aydın Adnan SEZGİN
Aydın Milletvekili

Erhan USTA
Samsun Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Çin Halk Cumhuriyeti sınırları içinde bulunan Doğu Türkistan'da yaşayan Uygur Türkleri başta olmak üzere Çin'in çeşitli bölgelerinde yaşayan soydaşlarımız ve Müslüman topluluklar, son dönemde giderek artan baskılar, zulüm, sistematik hak ihlallerine maruz kalmaktadırlar. Bu ağır ve kitlesel ihlaller, insanlığa karşı suç tanımına girmektedir.

Uygur Türkleri, Çin yönetimi tarafından "terörizmle mücadele" gerekçesiyle "Yeniden Eğitim Kampları" olarak adlandırılan tecrit ve baskı ortamlarında zorla tutulmakta; gözetim, işkence ve kötü muameleye maruz bırakılmakta; insan hakları ve temel özgürlükleri ihlal edilerek sistematik bir baskı ve kontrole tabi tutulmaktadır, yok yere suçlanan ve cezalandırılan Uygur Türkleri, günlük hayatlarında da ayrımcılık, şiddete maruz kalmaktadır. İbadetlerini yerine getirme hakları dahi ellerinden alınmakta, ibadet edenlere, kendi kültürünü yaşayanlara şüphe ile yaklaşılarak terörist muamelesi yapılmakta, diğer hakları ve temel özgürlükleri de kısıtlanmaktadır.

Birleşmiş Milletler Örgütü'nün ilgili organları gibi uluslararası resmi teşkilatların ve İnsan Hakları İzleme Örgütü (Human Rights Watch – HRW) gibi uluslararası STK'ların açıklamalarına göre, Çin Komünist Partisi idaresinin kültürel soykırım uyguladığı Doğu Türkistan'daki toplama kamplarında bir milyondan fazla insan gayri meşru şekilde özgürlüklerinden alıkonulmakta, endoktrinasyona tabi tutulmaktadır. Kadınlar farklı işkencelere tabi tutulmaktadır. HRW tarafından 2018 yılında yayınlanan bir raporda, Çin hükümetinin gözetim, işkence ve kötü muamele uygulamalarından ayrıntılı olarak bahsedilmektedir. Çin rejimi, toplama kamplarında ve ceza kamplarında insanlık dışı şartlarda tutulan Uygur Türklerinin durumuna dair verileri dünya kamuoyundan gizlemektedir.

İktidar, konuyla ilgili soru önergelerine özensiz ve yetersiz yanıtlar vermekte, uluslararası örgütlerdeki toplantılarda bu ağır zulüm ve baskı kifayetsiz tarzda dile getirilmektedir. Yeni bazı kıpırdanmalar gözlemlenmekle birlikte, İktidar uluslararası düzeyde soydaşlarımızın haklarına sahip çıkmakta aciz bir tutum sergilemiştir. Bunun son örneği, BM İnsan Hakları Konseyi'nin 51. oturumunda yaşanmıştır.

Konsey'in 6 Ekim 2022 tarihinde gerçekleştirilen oturumunda, iktidarın nihayet sunucu olabildiği Doğu Türkistan'daki insan hakları ihlalleri durumunun görüşülmesine dair tasarı ve özel toplantı yapılması talebi, 17 kabul oyuna karşı 19 oyla reddedilmiştir. Çin'in siyasi mahiyetteki girişimlerinin bunda etkili olduğu anlaşılmaktadır. Aralarında Endonezya, Kazakistan, Pakistan, Katar, BAE, Sudan ve Özbekistan'ın bulunduğu ülkeler tasarıya ret oyu vermişlerdir. Malezya ve Hindistan'ın aralarında bulunduğu 11 ülke çekimser oy kullanmıştır. Tasarı lehine oy kullanan ülkelerden Müslüman çoğunluğa sahip tek ülke Somali'dir. İktidar, İslam Konferansı Teşkilatı'na üye ülkelerin konuya dikkatini çekmekte yetersiz kalmaktadır.

Bu çerçevede, Uygur Türkleri başta olmak üzere Çin'de zulme uğrayan Türk ve Müslümanlara ilişkin sorunların, milletin iradesini temsil eden TBMM'de araştırılıp aydınlatılması, kamuoyunun sağlıklı bir şekilde bilgilendirilmesi, soruna yönelik çözüm yollarının geliştirilmesinde Türkiye'nin sağlayabileceği katkının belirlenmesi ve doğru politikaların oluşturulabilmesi amacıyla Meclis araştırması yapılmasını arz ediyoruz.